

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

ד"ר גלס:

נכון הדבר שכאן מתעוררת שאלה, כי הבעיה איננה בכך שאדם הופך את נכסו לחברה. המדובר כאן הוא בנכס אחד, אולם במיזוג חברות אין מוכרים נכס אחד אלא אחרים. במקרה כזה הסעיף הזה אינו יכול לחול. אולם אני מבקש שהות לעיין בדבר. בדיונים עם אנשי מס-הכנסה אחרי הגשת ההצעה, הרגשתי בנטיה להכניס למסגרת של הסעיף הזה גם את המקרים של מיזוג חברות, וייתכן שזה דגיש תיקון בנוסח.

א. ציזלינג:

ברצוני להעיר שהענין של מיזוג חברות יכול להיות קניית חברות, וזוהי למעשה דרך באמצעות חברות לעקוף את הסעיף של מס-הכנסה. חברה המוכרת - משלמת מס-הכנסה; חברה המתמזגת - לא. פירוש הדבר שחברה תמיד תמזג, וזוהי דרך לעקוף את המס.

ד"ר גלס:

כאשר ניסחנו את הסעיף הזה, היה לנגד עינינו מקרה של אדם המוכר את רכושו ומקבל בעדו לא כסף אלא מניות בחברה, או משפחה המחזיקה אצו בבית בנעלות משותפת מוכרת אותו, ויש לה באותה חברה למעלה מ-90% במניות. המגמה היא במקרה כזה לא לקחת מס. אולם מצד שני, אצו כאשר חברה מוכרת, ייחשב כמחיר הקרן, מחיר הקרן לגבי כל אחד מהמעבירים האלה. כלומר: זוהי למעשה דחיית תשלום המס עד אשר החברה תמכור. אולם השאלה של מיזוג חברות לא עמדה לנגד עינינו בשעת ניסוח הסעיף.

ז. סוזאייב:

ניקה, למשל, שתי חברות: חברה החשמל הירושלמית וחברת החשמל הא"י. בעלי המניות של חברת החשמל הירושלמית יקבלו מניות בחברת החשמל. הם לא יהיו 90% בחברה החדשה, ולא יקימו חברה חדשה. נשאלת השאלה: אם בטרנסאקציה כזאת בעלי מניות של חברת החשמל הירושלמית ישלמו מס רווח-הון או לא?

ד"ר גלס:

במבט ראשון נראה לי שעליהם יהיה לשלם.

י. נדר:

אם הם ייסדו חברה שלישיית והנכסים של שתי החברות יעברו לחברה השלישית ויהיו להן בה למעלה מ-90% הם לא ישלמו.

ד"ר גלס:

גם אז ישלמו.

היו"ר קורא את הסעיף 5(3)(4)

א. ציזלינג:

מה פירוש סעיף (א)?

ד"ר גלס:

בעל המניות ישלם מס רווח, אולם הדבר הזה היה סביא לידי כפל-מס. על ידי כך שהחברה איננה משלמת מס-רווח-הון, גדל החלק של כל אחד מבעלי המניות, שהוא מקבל בפועל בחלוקה. כאן היתה מגמה למנוע מס כפול.

א. ציזלינג:

אולי אפשר לוטר בפירוש: המס ישולם על ידי בעל-המניות

ד"ר גלס:

יכול להיות מקרה תיאורטי שלאחד מבעלי המניות היו הפסדים כה גדולים שאז לא יהיה צריך לשלם מס.

י. נדר:

בדרך-כלל חברה אינה מתפרקת כשיש לה רווחים.

ד"ר גלס:

יכול להיות פירוק לשם חלוקת רווחים.

סעיף 5(א)(4) - נתקבל

היו"ר קורא את הסעיף 5(א)(5)

י. נדר:

יש לי התנגדות לסעיף זה, אולם אין לי הצעה.

ק. לונד:

צריך להיות כתוב: "עולה חדש" ולא "נישום שהגיע ארצה...".

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

לפי הסעיף הזה הכוונה איננה רק לעולה חדש
אלא גם לנותני ה"מתנות".

א. איזלינג:

"עולה חדש" - אין זאת הגדרה חוקית.

ח. אריאב:

נדמה לי שלפי החוק, עולה חדש יכול להביא אתו ^{בכס} לא
רק בזמן עלייתו ארצה כי אם בנותנים לו זמן שנה לאחר עלייתו, פה כתוב: תוך
18 חודש מיום עלייתו, ואריך להיות כתוב: מיום הבאת הנכס ארצה.

ט. קלמר:

לפי החוק, כאשר אדם שוהה בחוץ-לארץ שנתיים, הוא
רשאי להביא אתו חפצים ונכסים ארצה. מה הדין בחוק

זה בנוגע לאדם כזה?

ד"ר גלס:

בתעריף המכס, ואם חושש שגם בהוראות מקבילות בחוק
מס-סותרות, יש פטור לגבי חפצים שהובאו על ידי
אדם במשך תקופה מסויימת אחרי עלייתו. אינני זוכר מהי התקופה. אם זוהי
הכוונה - יש להאריך את התקופה של 18 חודש.

י. נדר:

אני מציע לא לשנות את השיטה, ^{אני} להאריך את
התקופה של 18 חודש לשנתיים, וזאת משתי סיבות:
סיבה אחת שעמד עליה חבר הכנסת אריאב, וסיבה שניה שאנו יודעים שלפעמים
דרוש זמן של חצי שנה כדי להוציא נכס מהנמל.

היו"ר י. גורדי:

בגלל ליקויים בנמל לא צריך לשנות את החוק.

י. נדר:

אולם יותר קל לשנות את החוק מאשר את הסדרים בנמל.

ק. לוז:

למי נותנים את ההנחה? אני מבין שרוצים לתת את
ההנחה לעולה ולא לנכס. אני מוכן לקבל את התקופה
של שנתיים, אבל תאריך הפטור צריך להיות מיום עלייתו של האדם ולא של הנכס.

י. רוסח:

אינני מסכים לחבר הכנסת לוז. רוב העולים באים
מארצות שאי-אפשר להם להביא את הנכס בבואם ארצה.
הם באים ארצה ובינתיים מטפל שם מישהו בשליחת חפציהם לארץ. דבר זה נמשך זמן.
אין זה קשור עם עלייתו של האדם. אדם מציל קודם-כל את נפשו, ואחר-כך דואג
להצלת חפציו.

מר קיסרנו:

במקרה שישנה הסכמה לעקרון, אפשר להציד: תוך
18 חודש מיום עלייתו לישראל, או מיום הביאו את
הנכס, אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שמסיבות בלתי תלויות בו לא היתה
לו אפשרות להביא את הנכס אתו ביום עלייתו.

ש. דיין:

נדמה לי שהכוונה היא לעולה שהביא אתו נכס מסויים
לצרכי עבודתו לפרנסתו וכדומה. כלומר: הסכום צריך
להיות מוגבל. מה הדין אם אדם כזה הביא אתו בית-חדושת שלם ששווי 100,000 ל'
כעבור זמן-מה ימכור אותו במחיר כפול? האם המחוקק לא התכוון כלל להגביל את
הסכום?

היו"ר י. גורדי:

לפי חבר הכנסת דיין צריך ~~אצא~~ לשים את הדגש
על אופן השימוש בנכס. ייתכן שרוצים לקבוע בחוק
עוד הקלות נוספות - הכל תלוי באופן שבו רוצים להשתמש בנכס.

הוחלט: להאריך את התקופה מ-18 חדשים לשנתיים.

היו"ר קורא את הסעיף 5(6) לתיקון

ז. סוזאייב:

ראשית, מדוע כתוב "יחיד" ולא "אדם"? אם תימכר
מכונית של חברה הרשומה בשם החברה, לא תינתן הנחה;
אם תימכר אותה מכונית הרשומה במקרה על שם המנהל א - הוא יקבל הנחה של
500 ל'.

הערה שניה: אם אי-אפשר להזכיר אחוז מסויים - כי
לפעמים מוכרים נכס ש-500 ל' אך הם בעלי ערך אפסי לעומתו - הרי יש להגדיל

לפחות את הסכום.

ד"ר גלס:

בכוון שהשיטה של הניכויים בכל החוק קיימת רק לגבי יחידים, אם במקרה רשומה מכונית על שם החברה, הרי הרישום אצל שלטונות הרישוי אינו קובע לגבי הבעלות המעשית, מפני שפקיד השומה צריך לראות את העובדות המעשיות בענין זה, ולא את הרישום המקרי. אם למטרות כלשהן צא רשומה מכונית על שם חברה, אולם הבעל הוא המנהל, ואם יש עובדות כדי להוכיח זאת - ברור שפקיד השומה יתן את ההנחה ליחיד, כלומר: לא החברה תצהיר אז ואת הרווח אלא המנהל. אני יודע שכחוננה כתבו באן "יחיד" ולא "אדם".

בניח שאדם מכר פטנט ב-3,000 ל"י. לפי הסעיף 5(5) ניתנה לו רשות לחלק את ההכנסה למספר שנים - למשל: ל-5 שנים. פירוש הדבר שכל שנה הוא יצהיר 500 ל"י רווח הון ממכירת הפטנט. אין כאן הכוונה שבכל שנה הוא יכול לנכות את 500 הל"י האלו, אלא אומרים שבמקרה שישנה חלוקה כזאת - הוא ינכה את 500 הל"י רק בשנה הראשונה.

י. ברד:

אני חושב שאין זה צודק. לפי הדוגמא שהביא הד"ר גלס זה בסדר, אולם יכול לקרות שאדם יקבל בעד פטנט לא 3,000 אלא 500 ל"י והתשלומים יהיו 100 ל"י לשנה, או 50 ל"י בשנה ראשונה, 50 ל"י בשנה השנייה וכמה מאות לירות בשנה השלישית. יש לכתוב שאם גם חילק את ההכנסה למספר שנים - הניכוי לא יעלה בשום מקרה על 500 ל"י - אבל לאו דוקא בשנה הראשונה.

היו"ר קורא את הסעיף 5(א)(7).

י. רוקח:

סעיף זה מבטל את מס שבח מקרקעין והדירוג שלו.

ז. סנזאיב:

במס שבח מקרקעין ישנו דירוג, בהתחשב עם התקופה. למשל: מכר באותה שנה, ישלם 40%; מכר אחרי 10 שנים - ישלם 10%. כאן אומרים שעליו לשלם בכל מקרה 25%, ומוסיפים את החסר מעל לאחוזים של מס-שבח-מקרקעין. זה מבטל בעקיפין את כל הדירוג של מס שבח מקרקעין.

היו"ר י. גורי:

על הסעיפים הללו נשוב לדון אחר-כך, בנוכחות הד"ר ברגמן.

היו"ר קורא את התיכון מס' 5(א)(8).

ז. סנזאיב:

הצעתנו היתה לא להגביל זאת במשך השנה. אם מדובר בעיקר בנכסי דלא ניידים, יגידו: מה שמכרת חוץ שנה, יצטרף להכנסה השוטפת שלך - ותשלם 80%. אם חכית שנה - תשלם 25%. על ידי כך מזמינה הממשלה לרמות אותה ולתת פרנסה לעורכי-הדין. ההגיון אצא אומר שההגבלה הזאת של שנה היא בלתי מציאותית ותגרום אי-הבנה. אלו אינן מכירות שאפשר לבדוק. בביררה, למשל, קשרות המפורט ביום מסויים ואפשר לבדוק זאת. אבל בקניות ובמכירות של נכסי דלא ניידים טוב ההעברות יחכו 12 חודש וישלמו 25% ולא לפי הדרגות של מס-הכנסה. אם אין רוצים לבטל ענין זה - נצמצם זאת לפחות לתקופה של 3 חודשים ולא שנה.

היו"ר י. גורי:

לי חשוב לאזן מטרה השתמש אדם בכסף שקיבל בעד הנכס, ואז השאלה הזאת של השנה הופכת לשניה במעלה. אני מציע להצתיק גם את הדיון בשאלה זאת עד לאחד שיבוא הד"ר ברגמן.

א. ס. גוניחובסקי:

כאן כתוב: "על פי סעיף 29". אני מציע לסחוק את כל הדירוג.

היו"ר י. גורי:

לענין זה בחזרה אחר-כך.

ד"ר גלס:

באשר כאן שאפשר לנכות את מס שבח מקרקעין מהמס המשתלם על מס רווחי הון. בנניח שכאן אין מכירה שעליה משלמים מס קבוע של 25%. מצד אני יכול לעשות את החשבון של המס? כדי לעשות את החשבון של אותו חלק של המס המגיע מרווחי הון, אני אומר שזהו החלק הגבוה ביותר של ההכנסה - ברור שהכוונה היא שמצרפים זאת להכנסה השוטפת. לדוגמא: לאדם היו הכנסות של 2,000 ל"י הכנסה רגילה, והיו לו עוד 1,000 ל"י רווחי הון. הוא זכאי לניכוי אישי של 300 ל"י. כלומר: של מס 25% על 1,000 ל"י.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

ד"ר גלס:

על 2,000 הל"י הראשונות, המס שהוא צריך לשלם הוא 50%; על 700 הל"י האחרונות - 60%. הוא ינכה את מס-שבח-מקרקעין מהמס שהוא משלם על ה-700 ל"א, ולא על ה-2,000 ל"י. אילו היה זה אחרת - היה זה לקצת משלם-המס.

י.ג.ג.ג:

אין שני חלקים למס. ישנו מס-הכנסה אחד. נבייה שהסך הכולל של המס, גם ל-2,000 ל"י וגם ל-700 הוא 60% - ינכו לו את מס-שבח-המקרקעין מן הסכום הכולל של המס.

היו"ר קורא את התיקון מס' 5 (א) (10).

א. ציזלינג:

בסעיף זה הצעתי אצאא שחרור שלם ממס-הכנסה של שכר העבודה של ילדים עובדים עד גיל 18, וכן של תלמידים הלומדים לימוד סדיר בהתאם לתקנות מאושרות על ידי שר החינוך, גם כן רק משכר-עבודתם.

היו"ר י. גורני:

גם לסעיף זה נשוב לדון אחר-כך, כאשר יבוא הד"ר ברגמן.

א. ציזלינג:

בענין הפרדת חשבונות, הצעתי כאן הצעה בנוגע לקיבוץ וקבוצה.

היו"ר קורא את התיקון מס' 16.

היו"ר י. גורני:

אם יש לאדם הכנסה החייבת במס של 1,000 ל"י, הוא יכול לרשום בכל הסעיפים הללו לא יותר מ-80 ל"י. אם ההכנסה החייבת במס היא למטה מ-1,000 ל"י - לא ירשום יותר מחמישית מההכנסה, חמישית זאת מהח 150 ל"י, והוא יוכל לקבל רק 40% מסכום זה, כלומר: 60 ל"י ולא 80 ל"י.

מר קיטרונ:

אני חושב שה-100 ל"י זוהי שגיאה. אם לאדם ישנה הכנסה של 100,000 ל"י ותרם לקרן-הקיימת 20,000 ל"י, הוא יכול - מבלי להתחשב ב-200 ל"י - להשתמש בסעיף-קטן זה אצאא. הוא יכול להוריד 5% מהסכום של 20,000 ל"י במידה שאין זה עולה על החצי מ-20,000 ל"י. זוהי הכוונה שהד"ר ברגמן אמר לי בנוגע לסעיף זה.

היו"ר י. גורני:

לי נאמר אחרת. אולם אם ישנה אי-הבנה - נחכה גם כאן עד אשר יבוא הד"ר ברגמן.

אני הצעתי תיקון, שאותו סעיף (2) יחול גם על ביטוח חיים, בחשבון נפרד, באותה המסגרת של 7,5%, הכל לפי הפירוש.

י.ג.ג.ג:

היו כאן דיונים רבים בנוגע לאלה שיש להם אלפים ויעשו ביטוח על אלפים, ויתרמו אלפים לירות לקרן-הקיימת. האדם שאני מדבר עליו אינני מגיע בדרך כלל ל-200,000 ל"י הוצאות כאלו. אבל עד היום לא היתה לו רשות לנכות מה שהוא מוציא מהשלב הגבוה ביותר של הכנסתו. אם היה זה איש בינוני, הכנסתו הגיעה בשלב הגבוה ביותר ל-55% מכסיו, לפי החוק הקיים. עכשיו מגבילים אותו, אם אין לו ילדים, ל-25%, אם יש לו ילדים - ל-40%. אני חושב שאחוז זה הוא קטן מדי. אני מציע להשאיר 25% בשביל רווקים. אשר לנשואים בלי ילדים - אני מציע 35% ולנשואים עם ילדים - 50%. כיוון שאומרים שחוק זה מהווה הקלה, אני מבקש שישאר לפחות מה שהיה קודם.

י. גורני:

(א) אני מוכן להצביע עכשיו בעד זיכויים, אבל עם שינויים שמסרתי בכתב. בשבילי העיקר הוא שהו הסכום שהאדם צריך לשלם. (ב) אני מוכן לקבל את הגישה שביטוח הוא עניין רק לשכבות שיש להן הכנסה גבוהה. לאנשים שאינם יכולים לחסוך, זוהי האפשרות היחידה לשמור קצת על כספם, ואני מציע להגדיל את הסכום. בסעיף 16 של הפקודה יש לכתוב 60% במקום 40%, ו-40% במקום 25%. (ג) אני דורש לכתוב בסעיף 16: 1,000 ל"י במקום 500 ל"י. סעיף זה מדבר על חסכון.

א.נ.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

א. ציזלינג:

לסעיף (א) אני מציע להוסיף פסקה: "בקבוצה או בקיבוץ ייחשבו כל האנשים במבוטחים לכל הסוגים של להם זכות של ביטוח, ויזוכו בסכום המכסימלי המותר לזיכוי לפי סעיף זה". כל חבר בקיבוץ או בקבוצה מבוטח ביטוח מוחלט, מלא, פנימי, במכסימום הביטוח שיכול להיות. הם אינם נזקקים לביטוח חיצוני כי זה גורם רק הוצאה, ומשום כך זה צריך להיות מוכר בסעיף, והזיכויים מגיעים להם.

היו"ר י. גורני:

עלינו לסכם עוד הצעה על אופן גביית המס מהקיבוצים, ואני מציע שנדחה את הדיון בהצעת חבר הכנסת ציזלינג עד שנברר את העניין הזה בכללו.

(הד"ר ברגמן נכנס).

א. ציזלינג:

אינני מסכים. אני בעד שחרור מלא של כל הקיבוצים מכל מס, אבל אתם החלטתם אחרת, ואז אני רוצה להציע את הצעותי בכל סעיף וסעיף, הכל לפי העניין. אינני מסכים שיצברו את כל התיקונים שלי השייכים לכל סעיף, לסעיף אחד מרוכז.

היו"ר י. גורני:

אחד העריכה הסופית של החוק, יכול להיות שיתברר שלא יהיה צורך בפרק סיוח על הקיבוצים, ויפורו את ההצעות לכל סעיף. אולם להגיש את ההצעות אני מבקש במרוכז.

א. ציזלינג:

לא אוכל להצביע על הסעיפים מבלי להכניס בהם קודם את הצעותי.

היו"ר י. גורני:

אני מעמיד להצבעה את הצעותי לעומת הצעתו של חבר הכנסת ציזלינג בנוגע להכנסת הצעותיו על הקיבוצים.

הוחלט: לא לקבל את הצעת היו"ר.

א. ציזלינג:

אני צאל מכניס כאן את הצעתי - ואל תצביעו אותה.

א. מ. גניחובסקי:

אני חולק על הסעיף (א) המדבר על זיכוי. אני רוצה שיהיה כתוב: "זיכוי", במקום 200 - 300 ל"י. כל העניין הזה הוא מסובך. כל אדם רשאי להוציא עד 300 ל"י לרפואות, ביטוח וכו'.

י. רוקח:

כמוכן שאנו מצטרפים לחבר הכנסת גניחובסקי בנוגע לזיכויים.

ק. לונד:

אינני חושב שטוב לכתוב: "לביטוח חייב או חיי אשתו". מה פירוש "חיי אשתו"? אני דורש שהזיכוי יינתן רק אם בפוליסה כתוב "לטובת היורשים". כי אחרת הוא יזכה בדמי הבטוח אם האשה תמות, ולמה לתת לו נוסף לכך זיכוי מהמס בשעה שהוא משלם בעד הביטוח?

לאחר תקופה מסויימת של התשלומים, גם אם האדם בחיים הוא מקבל תשלום. לכן אי-אפשר לאא להבדיל בביטוח אצל לטובת היורשים.

ד"ר ברגמן:

כאשר כתוב: הכנסתה של האשה, הכוונה היא גם להכנסתה של אשתו. לפי היסוד החוקי ישנה רק הגדרה אחת - משותפת. אם לא היה כתוב "חיי אשתו", לא היתה האשה יכולה לעשות לעצמה ביטוח, כי לצרכי החישוב של המס נחשבת הכנסתה של האשה כהמשל הבעל. החשבוץ הנפרד הוא אופציה. נוסף לכך הוא רק בשביל העובדים, ומוגבל לחוגים מסויימים, לא לבעלי רנטה. לכן יש הכרח לכתוב: "חיי אשתו". לעתים קרובות האשה מפרנסת, או משתתפת בפרנסת הילדים. חוץ מזה, אדם יכול לכתוב כפי שאתם דורשים: "לטובת היורשים", ואחר-כך, על פי הסכם עם החברה, לא יכול לשנות זאת. יש להשאיר לבעל את כל האפשרויות כדי שהמשלום של האשה גם הוא ייחשב

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

א. ציזלונג:
בסעיף (ב) אני מבקש להוסיף: "או של המוחזקים על ידו". יכול להיות שסעיף כזה יכול לחול גם בצורת חיים לא שיתופית - אולם בקיבוצים בוודאי ישנו ענין כזה.

ד"ר ברגמן:
בסעיף 15(1) ו-15(3) ישנה הגדרה מצ פירוש "בני משפחה".

א. ציזלונג:
אמיע, אם כן, את התיקון שלי בסעיף ההוא.

בסעיף (ג) אני מציע: "במושב, בקיבוץ ובקבוצה, תיחשב השקעה בענפי ייצור במסק כתשלום לקרן פנסיה, בשיעור המקובל לקרנות פנסיה|בארץ, כפי שאושרה על ידי הוציב".

י. רוקח:
בסעיף (ג) אני רוצה לשאול: כתוב "כתשלום שנתי לקרן פנסיה". מדוע לא לכתוב פשוט "כתשלום לקרן פנסיה"? שנית? מה פירוש "קרן אחרת וכיוצא בהם"? מדוע לא לפרט בחוק ככל האפשר?

ק. לוז:
כתוב: כיוצא באלו, שמטרתן היא בערך אותה מטרה, כמו: קרן פיצויים.

ד"ר ברגמן:
המלים "תשלום שנתי" נשארו עוד משנת 1941. זהו תרגום מילולי מאנגלית. כאשר ננסח את החוקים מחדש = נשנה זאת.

אשר ל-"קרן אחרת", גם זה נשאר מ-1941, וגם זה נשאר מהאימפריה הבריטית וממתיקים זאת משנה לשנה. אלא שכאן קשה להביע את הכוונה במלים ספורות. בנזק אפ"ק, למשל, ישב קופת תגמולים לצרכי פנסיה, ונוסף לכך קופת עזרה הדדית. קשה מאד לתת את ההגדרה. ישנה קרן לחופשה של העובדים, קרן להשתלמות. כל הגבלה שמכניסים פה רק מקשה על משלם המס, ובסוף השנה נהיה נאלצים להביא שוב תיקון לכנסת. אני מבקש לא לעשות כרגע תיקון שאיננו הכרחי.

ש. דיין:
מדוע יפסיד האזרח שאין לו קרן? מדוע הוא יופלה לרעה לעומת אלה שמאורגנים? אם משחררים - יש לשחרר סכום או אחוז מסויים לקולם, בין אלה שמאורגנים בקרנות ובין אלה שאינם מאורגנים.

היו"ר י. גורי:
הצעה כזאת עומדת בניגוד גמור לכל הכוונה והמבנה של הסעיף הזה.

הרחלט: להשאיר את סעיף (ג) כפי שהוא.

אשר לסעיף (ד), נאמר בו שהחייב במס רשאי לתבוע זיכוי של תרומות לפי בחירתו, לא במסגרת של סעיף (א) אלא בנפרד, בתנאי שהזיכוי לא יעלה על סחצית מסכום התרומות, ולא יעלה על 7,5%. זה לפי הנוסח הקודם של סעיף (2). אלא לפי הנוסח המתוקן הדבר הזה איננו ברור. סכומים ששולמו, רשאי היחיד לתבוא את הזיכוי לפי בחירתו באופן נפרד, אך במקרה זה לא יינתן הזיכוי מסס בסכום העולה על סחצית מאותם הסכומים או על 7,5%. האם הכוונה לסכום התרומות, או ל-200 ל"ש שהם הגבול המכסימלי?

ד"ר ברגמן:
אם אדם תרם 200 ל"ש, הוא יכול לתבוע שיזכו אותו מ-200 הל"ש לפי המחיר המלא, או שיזכו לו 100 ל"ש לפי הסעיף הזה, סעיף (2). אם כותבים גם: הוצאות רפואיות וניטוח, יכול שצריך לתת הנחה נוספת.

היו"ר י. גורי:
אם 200 ל"ש אינן מספיקות והאדם השתמש כבר בכל הזכויות והגיע למכסימום - נוסף על כך הוא יכול להוציא עוד סכום נוסף אלא לניטוח, ולא יותר מ-100 ל"ש או לא יותר מ-7,5%.

ד"ר ברגמן:
זה מוגבל ל-50% מהתרומה ולא סחצית מהסכום של 200 ל"ש. 7,5% הם מההכנסה.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

היו"ר י. גורי:

להצעה זאת עוד הוספתי אני שזה יחול גם על
ביטוח, עכשיו הכוונה ברורה.

י. רוקח:

בסעיף (ד) אני מציע שיהיה כתוב: מוסד של
תורה, דת, חינוך ותרבות. כלומר: אני מוסיף
את המלה "חינוך". יש אנשים התורמים לבית ספר וכדומה.

ד"ר ברגמן:

עד עכשיו היו משחררים תרומות כאלו, אם כי
לא היה כתוב במפורש "חינוך". אינני מתנגד

להוספה זאת.

י. רוקח:

מה זה "מוסד ציבורי"? מסי אצא עירייה - האם
זה "מוסד ציבורי"?

ח. אריאב:

מסי עירייה אינם תרומות.

ד"ר ברגמן:

השאלה התעוררה פעם בשנת 1948, בדמה לי. אז
הכנסנו את המלה "קרן לאומית", ונתעוררה שאלה
אם להכניס גם את המלה "מוסד ציבורי". אז אמרו: קרן לאומית זו הקרן-הקיימת,
ותו לא, אלא כדי לא לעשות הפליה עדתית, הוחלט לכתוב גם "מוסד ציבורי",
והכוונה היא בעיקר למוסדות מקבילים ערביים או בוצריים.

היו"ר י. גורי:

אבל אצלם זה מכוסה על ידי ההגדרה של "מוסד דת,
תורה, חינוך ותרבות". אין יותר מוסדות ציבוריים.

ד"ר ברגמן:

אולם אין לאפשר להם לטעון נגד הפליה עדתית.

א. צינלינג:

בסעיף (ד), אחרי המלים "מוסד תרבות", אני מבקש
להוסיף: "אמנות וספורט". כמו-כן אני מבקש
לכתוב: "לקרן לעזרה הדדית והתישבות ולקליטת עליה". ישנם קרנות-עזרה אצא
הדדית למשקים ולקליטת עולים. אלו הן תרומות. אני משאיר את האישור בידי הנציב.

לסעיף זה אני מציע להוסיף סעיף קטן (ו) האומר:

"כששקעה במשק של מושב, קיבוץ או קבוצה". אפשר להוסיף זאת לסעיף (ה). כל המטרה
של חסכון שהמדינה מעוניינת בו היא לייצור ופרואוקטיביזציה. אדם איננו צריך
להשקיע חסכון ואחר כך לקבל הלוואה למטרות ייצור.

י. רוקח:

אני מציע למחוק את המלים "כפקדון שהופקד" בסעיף
(ה), ולהתחיל את הסעיף מהמלים: "חסכון לזמן

ארוך". אני מציע שיתחשבו לא רק בפקדון אלא גם בהלוואה.

ד"ר ברגמן:

הפקדון הוא כסף לאוצר. הסעיפים האלה נוגעים
ליחיד ולא לקופת תגמולים אשר איננה משלמת בכלל.
היחיד נותן פקדון לבנק. התנאי הוא שהבנק ישקיע זאת בהלוואה למדינה. פרט לכך
לא יכירו בהלוואה או בפקדון. זאת היתה המטרה. כתוב בפירוט: "בתנאים שאושרו
על ידי שר האוצר". הכוונה היא לתת הנחה אך ורק להשקעות במדינה. אפשר לכתוב
גם "הלוואה" וכל מה שאתם רוצים, אולם כל זמן שזה בתנאים שאושרו על ידי שר
האוצר ובאישור הנציב, התוצאה תהיה אחת.

ק. לונד:

מה ההבדל בין פקדון והלוואה לענין זה?

ד"ר ברגמן:

פקדון הוא רק אצל בנק, אצל מוסד אשראי.

י. פורר:

אני יכול לקנות שטרי חוב במטרה מסויימת, לחסוך
לשיכור. אני חושב שיש למנוע בעד כך שיגידו שאין

זה פקדון.

ד"ר ברגמן:

אין זאת הכוונה של האוצר בהציעו את ההצעה הזאת,
הכוונה היתה רק לגייס כספים בשביל האוצר. הבנק
אוסר לקבל פקדון, אך ורק אם הוא משקיע זאת בשטרי חוב של האוצר.

י. פורר:

אני חשבת שהמטרה היא לאיש חסכון, ולא רק לטובת

אני מציע להוסיף סעיף (ו): "כחסכון לזמן ארוך למטרות פרודוקטיביות מאושרות על ידי

י. רוקח:

שר האוצר."

אמי תומך בהצעה זאת.

א. ציזלינג:

16 פיתרון:

כאן ישנו גם קושי של הפיקוח. חסכון לזמן ארוך בתנאים שאושרו על ידי שר האוצר - העיקר הוא שהאוצר יוכל להגטיח שאדם לא יוכל לקבל את הפקדון למחרת. אם אדם מפקיד כסף אצל אדם שני, ולא בבנק כפי שאושר ע"י השר, הרי שלמחרת הוא יכול לעשות עם אותו אדם הכל ומהוציא ממנו את הכסף, ועל ידי כך הרויח תשלום מס-הכנסה.

י. רוקח:

ישנן אגודות שיש אצלן הגרלות שונות לשיכון אדם משלם פרוטהת במל שבוע, ואחרי שנים הוא מרויח שיכון. לא הכל צריך להיעשות דרך האוצר.

היו"ר י. גורי:

החסכון הוא אחד האמצעים הטובים ביותר להבריא את המצב הכלכלי, והצעתו של חבר הכנסת רוקח היא למחוק את המלים "פקדון שהוקד"

ז. סוזאניב:

אחרי סעיף (ה) יש לנו כמה תיקונים, ראשית, יש לנו תיקון במסגרת של שיטת הניכויים - כפי שאמר קודם חבר הכנסת גניחובסקי, וישנו תיקון במסגרת הניכויים.

במסגרת הניכויים, ההצעה שלנו תהיה להגדיל את האחוז: נשוי עם ילדים יקבל 60%; נשוי בלי ילדים - 45%; רווק - 35%. אין הצדקה בקביעת 25% לרווק ולנשוי.

אם תתקבל שיטת הניכויים, תהיה הצעתנו: - לרווק - 200 ל"י; נשוי - 300 ל"י; בעד כל ילד - 25 ל"י.

היו"ר י. גורי:

בנוגע לביטוח, סעיף 16(א), אינני מדבר על השאלה של ניכויים או זיכויים. אבל העקרון הוא: 60% במקום 40%, מתוך הנחה שתקבל שיטת זיכויים. אני רוצה להגדיל את הסכום החפשי לביטוח, ואת הסכום האבסולוטי לחסכון. למשל: אם רוצים לחסוך לשביל שיכון, איזה ערך יש ל-200 או ל-300 ל"י? ואני הרי רוצה להשפיע על האנשים שיחסכו. בכל משק נדיא ישנם חסכוניות אינדיבידואליים.

ז. סוזאניב:

ברצוני עוד להוסיף שהצעתנו איננה עומדת בניגוד להצעתו של היו"ר בנוגע לביטוח, אלא היא תוספת לה.

היו"ר י. גורי:

אני מבין, אולם במקרה שתקבל הצעתם - אצטרך אני לשקול שוב בדעתי אם ברצוני להכניס את התיקון שלי.

י. פורדר:

הצעתי היא: 60% במקום 40%, ו-40% במקום 25%.

א. ציזלינג:

אני משאיר לי את הזכות לשקול זאת היטב. אני מציע להכניס כאן שתי דרגות, לשתי דרגות של הכנסה. עד גובה מסויים של הכנסה - יהיה זיכוי יותר גבוה; אחרי זה - פחות.

כמו-כן אני מציע למחוק את המלים "או על סכום השווה לחמישית אחת מהכנסתו החייבת במס". לפי משפט זה, מי שיש לו הכנסה יותר נמוכה - יימצא מפסיד. אם לאדם ישנה הכנסה של פחות מ-1,000 ל"י לשנה, אין הוא יכול לקבל את 200 הלי, כי אם פחות. אתם תטענו שאין זה מעשי, ואם כן - בנקשה, מחקו זאת.

אשר לענין של הדירוג, במילא הוא מתקשר גם לכא

ז. סוזאניב:

במקום 200 ל"י, יופיעו גם כאן הסכומים כפי שהזכרתי בהצעה הקודמת: 200 ל"י לרווק; 300 ל"י לנשוי, ו-25 ל"י לכל ילד. כלומר: לנשוי ואב לילד אחד אצל היו

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

ד"ר ברגמן: גם לתרומות לקרן עזרה הדדית אני מתנגד. כאן אין שאלה של תרומות. אם מקימים קרן כזאת - כל צד חייב לשלם, וזהו מס ולא תרומה. קרן ארצית של המושבים, זה תחת סעיף (ג). מי שנותן תרומה לקרן הדדית כזאת, איננו יכול לקבל הנחה, כי אין זה ענין פילנטרופי אלא ענין אישי.

אשר לסעיף (ה): - על ניכויים וזיכויים לא הייתי נלחם כל-כך אילו כל המבנה היה מבוסס על כך שנותנים זיכויים ועל-ידי-כך נותנים הנחה לשכבות הנסוכות. אולם אם עושים מה שאתם עושים לעשות - יש לצקת את כל החוק מחדש. אדם שקיבל בשנה שעברה 100 ל"י והשנה 100 ל"י פלוס תוספת וקוד לא ישלם השנה יותר ממה ששילם בשנה שעברה. אם המטרה תישאר והשיטה תשתנה - יש לעשות את כל החוק מחדש. אם ישנה הסכמה על התוצאה, והתוצאה מתקבלת על-דעת רוב חברי הוועדה - לא כדאי להגיד: בשנה זאת תבינו את כל המבנה מחדש כדי לקבל את אותו התוצאות בדרך אחרת. לא ידענו השנה שיבוא השינוי הרדיקלי הזה של 14 לפברואר ועליה בכל רמת-המחירים ויוחלף אצאא המבנה שעשינו על יסוד שנת 1951. השאלה של ניכויים וזיכויים היא שאלה של הכלי-הגיוני. אם אין התנגדות לכך שנכתוב שזיכוי הוא פסע - הרי לא כדאי להתעכב על-כך. אם נקבל את השיטה של זיכויים, הרי הכוונה של סעיף 16 היתה שהמדינה תשתתף בסכומים לא קטנים בעידוד חסכון לייצור קאפיטלי. אבל לכל דבר צריך להיות גבול. אי אפשר לתבוע שהאוצר יתן 60 לירות הנחה על תרומה של 100 ל"י שאדם חוסך. המדינה לא תוכל לעמוד בזה.

למשל: תרומות. בפיקוח החלש שאנו עושים על מוסדות סוכרים, היינו צריכים להכיר ב-30% הוצאות גביה. מוסד שיש לו רק 30% הוצאות גביה נקרא אצלנו מוסד טוב. אם נכיר 30% הוצאות גביה ו-60% לשם מה כל הענין הזה? אין צורך בתרומה, והמדינה תוכל לתת את התמיכה של 100%. יש לדאוג קצת גם לאוצר.

ז. סוגאייב:

אולם הכסף הוא כסף של האזרחים. האוצר איננו נותן זאת. בארצות אחרות נותנים הרבה יותר.

ד"ר ברגמן:

ארצות-הברית נותנות מתנות לארצות אחרות, ואז הן יכולות לתת מתנה גם למוסדות הצ'יבוריים שלהן. כאשר אנחנו נהיה במצב דומה - ננהג כך גם אנו. אני מכיר את הצורך לעודד את ביטוח החיים - אבל גם כאן יש לראות את הנכיה מכלל צדדיה. האנגלים נותנים 17,5% חברות הביטוח האנגליות חיות די טוב אלא מהנחה זאת. ואין אנו יכולים לתת הנחה של 60%.

ז. סוגאייב:

מדוע הקמת עד החצי מה שנתת בשנה שעברה?

ד"ר ברגמן:

החסכון הזה איננו דרוש לאנשים המרוויחים הרבה, אלא לאיש הקטן שנשארות לו 10 ל"י. הוא צריך לקבל עידוד. המעמד הבינוני יעשה ביטוח גם אם לא יעודדו אותו. יש לדאוג לאיש הקטן.

חבר הכנסת ציזלינג מציע בפסקה האחרונה של סעיף 16(1) להוציא את המלים: "או חמישית אחת מהכנסתו". האמת היא שאפשר לבטל זאת השנה, אבל כדאי להשאיר זאת לשנה הבאה. כאשר נחזור לכסף יציב - אז השאלה של 200 ל"י או חמישית מהכנסה תהיה מעשית מאד.

בסעיף 16(2) הבנתי שצריך לכתוב: סכומים ששולמו לפי סעיף (א), (ב), (ג) ו-(ד), ביטוח, טיפול רפואי ותהומות. אני מניין שהניסוח צריך להיות יותר ברור. אדם המשלם - ישלל זאת ואשית סתום ה-200 ל"י. עבר את התחום הזה - יעביר זאת לסעיף אצ (2) ואז יקבל רק מחצית, או מכלל התרומות, או בשיעור של 7,5%.

אשר להצעת חבר הכנסת רוקח להוציא את המלים "או מחצית", אינני חושב שזה מעשי. עשינו בדיקה בנוגע לביטוח חיים. הפרמיה הממוצעת של תושבי ישראל שישללו ביטוח חיים היתה בשנת 1951 45 ל"י אצל "הסנה" אצל החברות הגדולות ביותר עלתה הפרמיה ל-75 ל"י. השנה אני מניח שזה יהיה 80 ל"י הדבר איננו מעשי, לא אצל הפועל ולא אצל העשיר ולא אצל אחרים. איש אינו עושה ביטוח חיים גבוה. אדם אינו מוציא יותר מ-15% מהכנסתו להוצאות רפואיות, לא לביטוח ולא לתרומות. אין זה מעשי לבטל את ההגבלה, אולם בוודאי שאין הדבר מותר לגבי חסכון. אדם המרוויח 20,000 ל"י, לפי דעה זאת יוכל להגיד: אצא אני חוסך 10,000 ל"י בהשקעה מאושרת. על 10,000 ל"י אלה הוא צריך לקבל הנחה של 40% - 2,000 ל"י. האם המדינה יכולה להושות זאת לעצמה? אדם כזה הרי בלאו הכי אינו יכול לאכול את הכסף, ומוכרח לחסוך אותו. וטל זאת יש לתת לו הנחה רבה יותר.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

אני הצעתי לנטל את הסכום של 500 ל"י ולכתוב במקומו 7,5%.

י. רוקח:

גם במקרה זה אין זה מעשי. 500 ל"י מספיקות בהחלט. אנשים מעטים מודים שיש להם הכנסה גבוהה איננה לעודד את החסכון של העשירים ביותר.

ד"ר ברגמן:

אשר לפסקה (ה), הציע חבר הכנסת רוקח להוציא את המלים: "פקדון שהופקד". לזה אין לי התנגדות.

היו"ר י. גורני:

אנו חוזרים לסעיף 5 (א) - רווחי הון. בסעיף 5 (א) (2) הוחלט לחכות עד שהד"ר ברגמן יביא (3) מדובר על מיזוג של שתי חברות וחלקה של כל אחת מהן אינו מגיע ל-90%. על זה יהיה על הד"ר ברגמן להשיב.

ד"ר ברגמן:

אם אני מוכר את ביתי לחברת החשמל, עלי לקבל תמורתו תשלום. אני יכול למנוע כל תשלום על ידי כך שאקלל במקום כסף - מניות של חברת החשמל. אם אמכור מחר את המניות - אז אשלם את המס.

היו"ר י. גורני:

בסעיף (4) אושר על ידינו. כן אושר גם סעיף (5) בסעיף (6) נתעוררה שאלה: מדוע נכתב: "יחיד" ולא

"אדם"?

ד"ר ברגמן:

הכוונה היתה מראש לא לתת שחרור, זה לחברות.

היו"ר י. גורני:

בסעיף (7) היתה טענה שבעקיפין באים לנטל על ידי סעיף זה את חריגה של מס-שכ-מקרקעין.

ד"ר ברגמן:

זה באמת עלול לקרות. על שאלות אלו אשיב בישיבת אא הבאה.

היו"ר י. גורני:

בסעיף (8) היתה טענה בגד ההגבלה של שנה אחת. נשמעה סברה שאנשים יחכו עד תום שנה מיסם הקניה, ואז ימכרו את הנכס, וישלמו פחות מס. זה יגרום לריבוי עבריינות.

בסעיף (9) לא היה מובן לנו מה פירושו: "החלק

הגבוה ביותר של ההכנסה".

ד"ר ברגמן:

סעיף (9) הוא באמת מסובך מאד, ואשיב עליה בישיבת הבאה.

היו"ר י. גורני:

לפני שאני נועל את הישיבה, ברצוני להודיע לחברי הוועדה, שקיימנו ישיבה של ועדת המשנה לענייני תקציב הבטחון, וזה ברר לנו שאם הדיונים נוכח לגמור רק ביזני, כלומר: התקציב יאושר על ידי הכנסת רק בסוף יוני. יש, אפוא, להאריך את התקופה של אפריל-מאי של התקציב הזמני, גם לחודש יוני.

הרחלט: לאשר את ההצעה לאשר את תקציב הבטחון הזמני גם לחודש יוני.

י. רוקח:

(א) מה בנוגע לקריאה הראשונה של תוספת מס-הכנסה לעיריות? (ב) האם נתקבלה כבר תשובה בנוגע

לשיכון הוותיקים?

היו"ר י. גורני:

שר האוצר אמר שבישיבת אתמול של הממשלה יגמרו עניי זה. כנראה שלא עשו זאת, ואני אפנה לנשיאות הכנסת בשם ועדת הכספים שאאלצו שתכניס את הסעיף הזה לסדר-היום בשבוע הבא.

אשר לעניין שיכון הוותיקים - לא קיבלתי עדיין

תשובה.

א.ג.

ישיבת ועדת הכספים
27.5.52

ז. סוואיב:
אני חוזר על שאלתי ששאלתי פעמים רבות: מתי נקבל סוף-סוף אלא הסבר על פעולותיו של שר המסחר והתעשייה באמריקה, כולל פעולות בנוגע להענקה האמריקאית? אנו ועדת כספים של הכנסת, ואנו רוצים לשמוע את הפרטים כאשר העניין עוד אקטואלי, כדי שנוכל להביע דעה בעניין. אין טעם להסביר לנו את הפרטים חדשים אחרי המעשה, כאשר הוא כבר מיושן. האם אי-אפשר לקיים ישיבה של שעה ולשמוע פרטים בעניין זה מפי השרים הנוגעים?

היו"ר י. גורי:
אני עומד כל הזמן בקשר בעניין זה. חברי הוועדה יודעים|שעד עכשיו היו סיבות כבדות-משקל לכך שהדיון לא התקיים. אמרתי שעוד השבוע נקיים ישיבת ועדת המשנה לענייני ההענקה האמריקאית. אשׁר לעניין פעולותיו של שר המסחר והתעשייה באמריקה, נקדיש בישיבה של מחר זמן-מה לשמיעת דבריו ודברי שר האוצר.

כרצוני עוד להזכיר לחברי הוועדה שהיום תתקיים ישיבת ועדת המשנה לענייני מס-הכנסה.

הישיבה סגורה.

(הישיבה נועלה בשעה 13.15)